

המורה הכי טובה שהייתה לי

הדרך לבית הספר ביום הראשון של כיתה א', נחרטה כנראה אצל רבים, וכך גם אצלי. עד היום מלווים אותי המראות והקולות שחוויתי בדרך ליום הלימודים הראשון בבית הספר "האחים" על-שם אפרים וצבי גובר. אפרים וצבי היו בניה של רבקה גובר, מי שזכתה לכינוי "אם הבנים". היא ובעלה מרדכי איבדו את שני בניהם במלחמת העצמאות. ראשון נפל אפרים, הבן הבכור, שהיה מפקד בהגנה. בן עשרים היה בנופלו. שלושה חודשים בלבד לאחר מכן נהרג צבי, אחיו הצעיר, והוא בן שבע-עשרה. גופתו של צבי נמצאה רק כשנה לאחר נפילתו. הוא הובא לקבורה ליד אחיו בבית העלמין בכפר ורבורג, מושב הסמוך לקריית מלאכי. רבקה ומרדכי, שהיה ראש המועצה האזורית באר טוביה, ראו שליחות בקליטת העולים במעברת קסטינה, לשם הגיעו הורי. רבקה לימדה כמורה וניהלה את בית ספר קסטינה, שלימים נקרא בית ספר "האחים", על שם שני בניה.

רגעי הכניסה שלי בשער בית הספר ביום הראשון, אוחז בידו של אבי, זכורים לי היטב. בידי השנייה אחזתי שקית ניילון עבה יחסית, עם מחברות וכלי כתיבה. התרגשתי מאוד, ולא פחות מכך חששתי. הייתי בטוח שכל בית הספר מביט בי. ידעתי שאבי חש את ההתרגשות המציפה אותי ואת החשש, ואני זוכר כמה היה סבלני. החצר הייתה מלאה בתלמידים. אף פעם לא ראיתי בחצר אחת כל כך הרבה ילדים. אחזתי, מבוהל למדי, בידו של אבי. הוא הביט בי, ומשהו במבטו הרגיע אותי.

למדתי בבית הספר היסודי שש שנים, והיו מורות שלימדו אותי בכיתות א' ו-ב' שאינני זוכר את שמותיהן ולא את דמותן. למעשה, אינני זוכר היום אפילו שיעור אחד או אירוע כלשהו מהשנים ההן. מכיתה ג' אני זוכר רק שהמחנכת שלנו הייתה בחורה בת שמונה-עשרה, מורה-חיילת. את שמה אינני זוכר, אבל גובהה נשמר בזכרוני – 155 סנטימטר. בכיתה ד' היה לי מחנך, ובכיתה ה' זכיתי ממש! קיבלתי את המורה הכי טובה שהייתה לי אי-פעם. שושנה מדר הייתה מורה צעירה, אם לילדים קטנים. היא הייתה נעימה ושידרה רוגע, הרבתה לחייך ולהחמיא והעניקה לנו הזדמנויות לחוות הצלחה, וזו הביאה לתחושת מסוגלות עצמית גבוהה. שושנה מדר העניקה לי ביטחון. הרגשתי שהיא רואה אותי, ואני מניח שכך חשו כל תלמידי הכיתה, תוצאה של אישיותה המיוחדת.

הייתי תלמיד טוב בבית הספר היסודי, כזה שלומד היטב ומתנהג כראוי. בהפסקות הייתי בין הטובים במשחק "שלוש מקלות" – משחק שבו הנחנו, במרחק של צעד אחד זה מזה, שלושה ענפים דקים באורך 40 ס"מ. המטרה הייתה לעבור את המרחק בין מקל למקל בצעד אחד. האחרון שקפץ הרחיק את המקל האחרון ובכך הפך את המשימה לקשה יותר. מי שלא הצליח לעבור את המקל האחרון או דרך עליו, נפסל. המנצח היה זה שהצליח לעבור את המקלות שהאחרים נכשלו בקפיצה מעליהם. גם כדורגל שיחקנו בהפסקות, עם כדור שהביא יצחק בודקי. בימים בהם השתלטה עלי תחושה של חוסר ביטחון וחששתי שלא יבחרו בי לאף אחת משתי הקבוצות, שילמתי ליצחק חצי לירה (לפעמים אולי פחות) ובתמורה הייתי אחראי על הכדור ומבטיח לעצמי את ההשתתפות במשחק.

בתום יום הלימודים נהגתי לצאת דרך השער האחורי של בית הספר. גשמי החורף וסחף האדמה באזור השער לא אפשרו הליכה נוחה ובטוחה, אבל היה זה מחיר סביר לקיצור משמעותי בדרך לחנות של אבא. גם שושנה מדר העדיפה לצאת מהשער הזה בדרכה לבית של הורי בעלה, כדי לקחת את ילדיה ששהו שם במהלך הבוקר. יכולתי להרגיש בצעדיה שהיא ממהרת להגיע אליהם. כאשר יצאנו באותו זמן ליוויתי אותה

ודיברתי הרבה בדרך. לא פעם עלתה בי השאלה אם הליווי שלי נוח לה והאם איני מעיק עליה. גם אם חשה כך, מעולם לא אמרה משהו שרמז על כך ולא העבירה בי תחושה לא נוחה. ההליכה המשותפת וההקשבה שלה, העניקו לי תחושת שלווה.

באחד הימים של אמצע כיתה ו' שאלה אותי תוך כדי הליכה בתום יום הלימודים, אם ההורים שמחו כשראו את תעודת סוף השליש שלי. אמרתי לה שאבא ראה את התעודה ראשון בחנות, חיך וקרא בקול את הציונים. לא סיפרתי לה שאבא קרא בטעות את ציוני "כ. טוב מאוד" "כ"טוב מאוד". היו חמישה כאלה. גם לא סיפרתי לה שלא תיקנתי אותו... צליל הרשימה הארוכה של טוב מאוד, טוב מאוד, טוב מאוד, היה נעים לאוזני והיה לי חבל לקלקל...

"הם בטח גאים בך," אמרה, ואני חייכתי במבוכה והשפלתי מבט לקרקע. "אני שואלת כי אני רוצה לבוא לדבר איתם."
"לדבר על מה?"

"אני חושבת שכדאי שתבדקו את האפשרות שתצא לפנימייה." כמו סיסקו! קפצה במוחי המחשבה. סיסקו אחי למד בפנימייה בכפר הירוק. בבית היה לסיסקו מעמד גבוה, ההורים התייעצו איתו, ואפילו עיצוב החנות השתנה בהדרגה בהתאמה לחנויות שהכיר בתל אביב וברמת השרון.

"מתי תבואי? אבא תמיד בחנות."

"אם כך אבוא מחר. תודיע לאבא."

למחרת לא אני ליוויתי את המורה לביתה. היא ליוותה אותי והרגשתי נראה ובטוח.

השיחה בין אבא לבין שושנה מדר הייתה קצרה ונעימה. אבא ראה בתגובות שלי הסכמה לרעיון וסוכם שייקבעו לי מבחנים. אינני זוכר התרגשות מיוחדת לקראת יום המבחנים שבסיומם אפשרו לי לבחור בין כפר הנוער אשל הנשיא שבדרום, ליד קיבוץ משמר הנגב, ובין פנימיית בויאר בירושלים. נסענו לאשל הנשיא ליום ראיונות. המפגש

באשל הנשיא היה אהבה ממבט ראשון. כבר לא היה צורך לבחון את האפשרות השנייה.

מתום מסיבת הסיום של כיתה ו' לא פגשתי שוב את שושנה מדר. חיפשתי את דמותה במורים ובמחנכים שהיו לי בתיכון. חיפשתי ולא מצאתי. היו המורים בתיכון שלמדתי בו טובים ככל שהיו, הם לא דמו לה כלל ולא הזכירו במאומה את מה שהמורה הכי טובה שהייתה לי גרמה לי להרגיש.

שלושים שנה לאחר אותה מסיבת סיום ופרידה משושנה מדר, הוזמנתי להרצות אחת מהרצאותי – "סמכות הורית, זה כל מה שנשאר?" – בבית הספר היסודי "האחים" בקריית מלאכי.

"בוודאי," עניתי ליועצת שהתקשרה לברר אם המועד פנוי ואם אוכל להגיע.

"מהי העלות?" התעניינה במחיר.

חיכתי בצדו השני של קו הטלפון. "זה יעלה לך במחיר המאמץ להזמין את שושנה מדר להרצאה."

ואכן שושנה מדר, שכבר יצאה בינתיים לגמלאות, הגיעה להרצאה. התרגשתי. אלוהים עדי כמה התרגשתי. היה לי חשוב לומר לה מה שהייתי צריך לומר כבר מזמן. פתחתי ואמרתי:

"בשנת 1974 יצאתי מבית הספר הזה, על-שם האחים אפרים וצבי גובר, בניה של רבקה. זכיתי ובשנות לימודי האחרונות כאן חינכה אותי המורה שנהגתי להגדיר בפני חברים שלי בתיכון כ'המורה הכי טובה שהייתה לי'. בזמן השירות הצבאי, במלחמת לבנון, במוצבים ובפסגות ההרים סיפרתי לחברי הלוחמים על המורה הכי טובה שהייתה לי. גם לחברי ללימודים באקדמיה ולבני משפחתי סיפרתי על המורה הכי טובה שהייתה לי. תמיד אחרי שאמרתי את זה לא סלחתי לעצמי על כך שלה עצמה, למורה שלי בכיתות ה'-ו', לא אמרתי שמעולם לא הייתה לי מורה טובה ממנה. החיים נותנים לנו לעיתים הזדמנות להשלים מה שהחסרנו ולתקן את דרכנו. הנה הגיע המועד לומר תודה. גם אם השתהיתי מעט,

אין זה אלא משום שחכייתי להזדמנות נאותה. אין מקום טוב יותר מהבית הזה, בית הספר שהיה לי למקפצה כשאת לימדת אותי בלב אוהב ובנפש חפצה. אינני זוכר כל מה שלימדת, בוודאי שכחתי פרק או שניים, אבל אני כן זוכר את אהבתך, דאגתך והיותך המורה הכי טובה שהייתה לי." קהל ההורים שהגיע לשמוע את ההרצאה הגיב במחיאות כפיים. הדמעות וההתרגשות התערבבו להן אצלי, אצל מורתי ובקרב אחרים בקהל. חשתי שמחה וגאווה גדולה על הזכות להציג בפני שושנה מדר את פרי עמלה.